

Instituts adolorits

Les darreres setmanes els dos instituts històrics de Tortosa han estat notícia. Malauradament no pels èxits de la seua activitat docent, que és l'habitual en tots dos centres, sinó per qüestions alienes de caràcter reglamentari o administratiu. La disconformitat personal per determinades actuacions o decisions han suposat la denúncia, la confrontació i l'es-càndol amb la perplexitat de la ciutadania, la majoria antics alumnes de l'un o l'altre.

Josep Bayerri Raga
periodista

L'Institut de Tortosa fou creat el 1928 per les gestions de l'aleshores alcalde Joaquim Bau; d'aquí li ve el nom aprovat el 1956 a petició unànime del claustre de professors. L'Institut s'instal·là a l'antic Seminari al carrer Montcada fins al 1970 en què passa al nou edifici de Ferreries. Al moment de la seua creació hi havia molt pocs *Institutos de Segunda Enseñanza*; Tarragona, Reus, Castelló i Terol eren els més propers, cosa que feia que a Tortosa acudissen alumnes des d'Alcanyís fins a Morella. L'obertura del curs 1931-32 fou presidida pel ministre Marcehi Domingo.

En esclatar la Guerra, l'Institut va suspendre les seues activitats durant tres anys. El curs 1940-41 va tornar a funcionar, com a *Instituto Nacional de Enseñanza Media*, i la matrícula fou de 276 alumnes. Mariano Hernández fou nomenat director el 1944, càrrec que exerciria fins a la seua mort el 1958. El substituï José Pena, que havia arribat a Tortosa el 1943 castigat pels seus antecedents republicans. José Pena i la seua dona

Maria Gimeno, amb mossèn Manyà, Ricardo Cerveto, Teresa Cid, Teresa Roé i Josep Ardit foren figures singulars a la història del centre durant els anys cinquanta. Altres directors foren Eduardo Cuéllar, Manuel García Sancho, Fernando de Pablos, Antoni Gomà i Fernando Buera fins finals del segle passat. Ramon Miravall va escriure la història de l'Institut fins al 1982 en un llibre molt recomanable.

El 1928, paral·lelament a l'Institut per iniciativa de l'enginyer Ignasi Riera, i decisió de l'alcalde Bau, es va crear l'anomenada *Escuela Elemental del Trabajo*, dependent de l'Ajuntament, amb l'objectiu de capacitar els joves que no volien o no podien seguir estudis. L'Escola del Treball s'instal·là al mateix edifici que l'Institut; el 1936 va atendre 150 alumnes. En acabar la Guerra es va bastir un edifici propi al barri de Ferreries dins el polígon anomenat Cases Barates. Les obres varen començar el 1946 i es varen acabar el 1950, que reobrí amb 135 alumnes. La disponibilitat de noves instal·lacions i tallers varen suposar un gran impuls per al centre que, a més, incorporà estudis nocturns per als estudiants adults. El 1955 passa a anomenar-se *Escuela*

de *Maestría Industrial* sota la dependència del Ministeri i amb uns plans d'estudi homologats; impartia tres nivells: preaprenentatge, oficialia i mestratge en diverses especialitats. Este darrer títol permetia l'accés a estudis superiors sense passar pel batxillerat, fet que va suposar trencar amb la imatge de marginalitat que havia tingut. Amb la reforma de 1973 passà a ser Institut de Formació Professional i després IES de l'Ebre.

El prestigi que gaudia feu que l'any 1960 el mateix ministre d'Educació, Jesús Rubio, volgués visitar el centre. Durant els anys cinquanta fou director Agustín Bartlett, arquitecte municipal, al que va succeir Josep Ma Mallafré. Les especialitats que s'impartien fins als anys noranta eren Mecànica, Electricitat i Delineació, a les que s'afegí Administratiu (1969) i altres. Els tallers de mecànica estaven molt ben dotats però era la Delineació la que gaudia de més prestigi amb alumnes femenines, cosa que no succeïa a les especialitats més dures. La totalitat de petits empresaris de la construcció de Tortosa aprengueren el seu ofici a l'Escola. Jo vaig tenir la sort de ser-ne professor en tres ocasions, de 1968 a 1971,

L'Institut—primer Joaquim Bau, i ara Dertosa—, i l'Escola del Treball—uns anys Politécnic, i ara IES—formen part de la història de Tortosa, i gairebé tothom ha estat alumne de l'un o de l'altre.

amb Josep Ma Homedes de director; el 1982 amb Josep Maria Gasulla i el 1994 amb Àngel Aznar. En tres períodes ben diferents vaig viure l'evolució de l'Escola fins a esdevenir un dels millors instituts d'FP del país, que avui continua sent-ho. Sempre es feien activitats pràctiques i sempre al servei dels alumnes i conveniència del centre.

El que ara es feia a l'IES de l'Ebre amb les pràctiques era paregut a com es fa molts centres d'FP. El 1985 vaig estar un curs de secretari

d'un institut d'FP de Barcelona, del qual depenien totes les acadèmies privades de perruqueria. Conec de què van estes coses. Que ara esclate l'escàndol a Tortosa amb un fons clarament polititzat dol a tots; tant en això com en el nomenament de director a l'Institut Dertosa. Quan en una qüestió intervé la política, siga de partits o de sindicats, acaba sempre en bons i dolents, en guanyadors i perdedors i, a fi de comptes, en premiats i castigats. Quina pena per la història de l'Institut i de l'Escola del Treball. ■